

VERISET PÄIVÄT MOSKOVASSA ⁹⁸

Geneve, lokakuun 10 pnä (27/IX) 1905.

Työväen kapinan uusi leimahdus — joukkolakko ja katu-
taisteluja Moskovassa. Pääkaupungissa jylähti tammikuun
9 pnä proletariaatin vallankumouksellisen taistelun ensim-
mäinen ukkonen. Tämän ukkosen jylähdykset kiirivät ympäri
Venäjää nostattaen ennennäkemättömällä nopeudella toista
miljoonaa proletaaria jättiläismäiseen taisteluun. Pietaria
seurasivat reuna-alueet, missä kansallisuussorto on kärjis-
tänyt muutenkin sietämätöntä poliittista sortoa. Riiasta,
Puolasta, Odessasta ja Kaukasiasta tuli vuorotellen kapinan
pesäkkeitä, kapinan, mikä kasvoi laajuuteen ja syvyyteen
joka kuukausi ja joka viikko. Liike on nyt levinnyt Venäjän
keskukseen, „todella venäläisten” alueiden sydämeen, aluei-
den, joiden järkkymättömyys piti taantumuksellisia
kaikkein pisimmän ajan liikituksen vallassa. Tämän Venä-
jän keskuksen suhteellisen järkkymättömyyden, s.o. taka-
pajuisuuden selityksenä ovat monet seikat: sekä vähem-
män kehittyneet muodot suurteollisuudella, joka on
saanut piiriinsä tavattoman suuria työläisjoukkoja, mutta
joka on vähemmässä määrin katkonut siteensä maahan,
vähemmässä määrin keskittänyt proletaareja sivistys-
keskuksiin; — että pitempi matka ulkomaille; — kuin
myöskin kansallisuusvihan puuttuminen. Työväenliike, joka
niin mahtavalla voimalla tuli esiin tällä seudulla jo vuosina
1885—1886, oli aivan kuin jähmettynyt pitkiksi ajoiksi ja
sosialidemokraattien ponnistukset murskaantuivat kymme-
niä ja satoja kertoja erikoisen vaikeiden paikallisten työ-
kentelyehtojen vastarintaan.

Mutta vihdoin viimein keskuskin alkoi liikehtiä. Ivanovo-Voznesenskin lakko⁹⁹ osoitti, että työläisten poliittinen kypsyneisyys on odottamattoman suuri. Tämän lakon jälkeen kuohunta koko keskisellä teollisuusseudulla tapahtui jo herkeämättä voimistuen ja laajeten. Nyt tämä kuohunta on alkanut purkautua ulos, se on alkanut muuttua kapinaksi. Leimahdusta ovat kärjistäneet epäilemättä vielä enemmän Moskovan vallankumoukselliset ylioppilaat, jotka juuri äskettäin hyväksyivät aivan pietarilaista päätöslauselmaa muistuttavan päätöslauselman, jossa leimataan häpeällä Valtakunnanduuma ja kehoitetaan ryhtymään taisteluun tasavallan puolesta, väliaikaisen vallankumousohallituksen perustamisen puolesta. „Liberaaliset” professorit, jotka vasta äskettäin valitsivat mitä liberaalisimman rehtorin, surullisenkuuluisan hra Trubetskoin, sulkiivat yliopiston poliisiuhkailujen painostuksesta: he, omien sanojensa mukaan, pelkäsivät Tiflisiin verilöylyn¹⁰⁰ toistumista yliopiston seinien sisällä. He jouduttivat vain verenvuodatusta kaduilla, yliopiston ulkopuolella.

Sikäli kuin ulkomaalaisissa sanomalehdissä olevien lyhyiden lennätinuutisten mukaan voidaan päätellä, on tapahtumien kehitys Moskovassa ollut „tavallinen”, niin sanoaksemme sellainen, joka on tullut normiksi tammikuun 9 päivän jälkeen. Alkuna oli latojen lakko, joka levisi nopeasti. Lauantaina, syyskuun 24 (lokakuun 7) pnä, eivät enää työskennelleet kirjapainot, sähköraitiotiet ja tupakka-tehtaat. Sanomalehdet eivät ilmestyneet. Odotettiin tehdas- ja rautatietyöläisten yleislakkoa. Illalla pidettiin suuria mielenosoituskokouksia, joihin latojen lisäksi osallistui muidenkin ammattialojen työläisiä, ylioppilaita y.m. Kasakat ja santarmiit hajoittivat moneen otteeseen mielenosoittajat, mutta nämä kokoontuivat uudestaan. Monia poliisimiehiä haavoittui. Mielenosoittajat heittelivät kiviä ja ampuivat revolvereilla. Upseeri, joka oli santarmien komentajana, haavoittui vaikeasti. Yksi kasakkaupseeri ja yksi santarmi sai surmansa j.n.e.

Lauantaina lakkoon yhtyivät leipurit.

Sunnuntaina, syyskuun 25 (lokakuun 8) pnä, tapahtumat saivat heti uhkaavan käänteen. Kello 11 aamulla alkoi työläisiä kokoontua kadulle, varsinkin Straštnoin bulevardille ja muihin paikkoihin. Väkijoukko lauloi Marseljeesia. Ne kirjapainot, jotka kieltäytyivät ryhtymästä lakkoon,

tuhottiin. Kasakat saivat hajoitetuksi mielenosoittajat vasta näiden hyvin sitkeän vastarinnan jälkeen.

Filippovin kaupan eteen, kenraalikuvernöörin talon lähetyville, kokoontui noin 400 henkeä käsittävä väkijoukko, pääasiassa leipurikisällejä. Kasakat hyökkäsivät väkijoukon kimppuun. Työläiset tunkeutuivat taloihin, kiipesivät katoille ja kivittivät sieltä kasakkoja. Kasakat tulittivat kattoa, ja kun he eivät saaneet karkoitetuksi sieltä työläisiä, niin he turvautuivat säännönmukaiseen saartoon. Talo piiritettiin, poliisiosasto ja kaksi krenatöörikomppania suoritti saartoliikkeen, tunkeutui taloon takaa päin ja vihdoin viimein valtasi katon. Vangittiin 192 kisälliä. Kahdeksan vangittua haavoittui; kaksi työläistä sai surmansa (toistamme, että kaikki nämä ovat vain ulkomaalaisten sanomalehtien lennätinuutisia, jotka luonnollisesti ovat kaukana totuudesta ja antavat vain likimääräisen käsityksen taistelun mittasuhteista). Eräs vakaa belgialainen sanomalehti on julkaissut uutisen siitä, että pihamiehet puhdistelivat uutterasti katuja veriläiskistä; tämä pieni yksityiskohta — kirjoittaa lehti — on parempi todistus taistelun vakavuudesta kuin pitkät selostukset.

Tverskoilla olleesta verilöylystä oli pietarilaisilla sanomalehdillä nähtävästi lupa kirjoittaa. Mutta jo seuraavana päivänä sensuuri alkoi pelätä julkisuutta. Maanantaina, syyskuun 26 (lokakuun 9) pnä, viralliset tiedonannot ilmoittivat, ettei Moskovassa ole ollut mitään vakavia levottomuuksia. Mutta puhelimitse tuli pietarilaisten sanomalehtien toimituksiin toisenlaisia viestejä. Väkijoukko oli taaskin kokoontunut kenraalikuvernöörin talon luokse. Yhteenotot olivat kuumia. Kasakat ampuivat moneen kertaan. Kun he laskeutuivat alas ratsailta ampumista varten, niin heidän ratsuhevosensa talloivat paljon ihmisiä. Iltaan mennessä bulevardit olivat tulvillaan työläisjoukkoja vallankumouksellisine huudahduksineen ja hulmuavine punaisine lippuineen. Väkijoukko tuhosi leipomoliikkeitä ja asekauppoja. Lopulta poliisi sai hajoitetuksi väkijoukon. Paljon haavoittuneita. Keskuslennätinasemaa vartioi sotilaskomppania. Leipurien lakosta on tullut yleislakko. Ylioppilaslevottomuudet voimistuvat entisestään, kokoukset käyvät vieläkin väkirikkaammiksi ja vallankumouksellisemmiksi. „Times'in" Pietarin kirjeenvaihtaja tiedoittaa taisteluun kutsuvista vetoimuksista Pietarissa, kuohunnasta

sikäläisten leipurien keskuudessa, mielenosoituksen ilmoittamisesta lauantaiksi, lokakuun 1 (14) päiväksi, väestön äärimmäisen levottomasta mielialasta.

Niin niukkoja kuin nämä tiedot ovatkin, antavat ne kuitenkin mahdollisuuden tehdä sellaisen johtopäätöksen, ettei kapinan leimahdus Moskovassa ole muihin verrattuna liikkeen huippukohta. Siellä ei ollut ennakolta valmennettujen ja hyvin aseistettujen vallankumouksellisten osastojen esiintymisiä, ei ollut edes joidenkin määrättyjen sotaväenosastojen siirtymistä kansan puolelle eikä „uusien” kansan-aselajien — pommien laajaa käyttöä (jotka Tiflisissä syyskuun 26 (lokakuun 9) pnä synnyttivät kasakoissa ja sotilaissa sellaista pakokauhua). Koska ei ollut jotain näistä ehdoista, niin oli mahdotonta toivoa suuren työläismäärän aseistamista, enempiä kuin kapinan voittoakaan. Moskovan tapahtumien merkitys, kuten olemme jo osoittaneet, on toisenlainen: ne merkitsevät suuren keskuksen taistelukas-tetta, valtavan teollisuusalueen tulemista mukaan vakavaan taisteluun.

Kapinan kasvu Venäjällä ei tapahdu eikä tietenkään voikaan tapahtua tasaisena ja säännöllisenä nousuna. Tammikuun 9 pnä oli Pietarissa vallitsevana piirteenä jättiläismäisten joukkojen nopea, yksimielinen liike, joukkojen, jotka eivät olleet aseistettuja eivätkä olleet menossa taisteluun, mutta jotka saivat suuren taisteluopetuksen. Puolassa ja Kaukasiassa on liike ollut tavattoman sitkeää, siellä on väestö käyttänyt suhteellisesti paljon useammin aseita ja pommeja. Odessassa oli erikoispiirteenä se, että osa sotaväestä siirtyi kapinallisten puolelle. Kaikissa tapauksissa ja aina on liike ollut pohjaltaan proletaarista, joukkolakon kanssa erottamattomasti yhteensulautunutta. Moskovassa liike tapahtui samoissa puitteissa kuin monissa muissa pienemmissä teollisuuskeskuksissa.

Eteemme nousee nyt luonnollisesti kysymys: pysähtyykö vallankumouksellinen liike tälle, jo saavutetulle, „tavalliseksi” ja tutuksi käyneelle kehityasteelle vai kohoaako se korkeammalle asteelle? Jos vain uskaltanemme lähteä niin monimutkaisten ja silmänkantamattomien tapahtumien arvioinnin alalle kuin ovat Venäjän vallankumouksen tapahtumat, niin ehdottomasti tulemme siihen, että jälkimmäinen vastaus kysymykseen on verrattomasti todennäköisempi. Tosin nykyinenkin, jo opittu, jos niin voidaan

sanoa, taistelumuoto — sissisota, alituiset lakot, vihollisen uuvuttaminen hyökkäyksillä katutaisteluineen milloin tuolla, milloin tällä maan äärellä,— tämäkin taistelumuoto on antanut ja antaa mitä vakavimpia tuloksia. Mikään valtio ei kestä à la longue * tätä sitkeää taistelua, joka keskeyttää teollisuuselämän, demoralisoi täydellisesti byrokratian ja armeijan sekä kylvää kansan kaikkiin piireihin tyytymättömyyttä asiaintilaan. Sitäkin vähemmän Venäjän itsevaltiudellinen hallitus kykenee kestävänsä tuollaista taistelua. Voimme olla aivan varmoja siitä, että taistelun sitkeä jatkaminen vaikkapa vain niissä muodoissa, jotka työväenliike on jo luonut, vie kiertämättä tsarismiin romahdukseen.

Mutta vallankumouksellisen liikkeen pysähtyminen nykypäivien Venäjällä siihen asteeseen, jonka se on jo nyt saavuttanut, on äärimmäisen epätodennäköistä. Päinvastoin, kaikki seikat puhuvat pikemminkin siitä, että se on vain taistelun eräs alkuaite. Häpeällisen ja tuhoisan sodan kaikki seuraukset eivät ole vielä läheskään päässeet vaikuttamaan kansaan. Talouspula kaupungeissa ja nälänhätä kylissä voimistavat tavattomasti suuttumusta. Kaikista tiedoista päätellen Mantshurian armeijan mieliala on äärimmäisen vallankumouksellinen, ja hallitus pelkää tuoda sitä takaisin,— mutta tuota armeijaa ei voida jättää tuomatta takaisin, muuten uhkaavat uudet ja vieläkin vakavammat kapinat. Poliittinen agitaatio työväen keskuudessa ja talonpoikaistossa ei ole Venäjällä vielä milloinkaan ollut niin laajalti, niin suunnitelmanmukaisesti ja niin syvästi käynnissä kuin nyt. Valtakunnanduuma-ilveily tuo kiertämättä tullessaan uusia tappioita hallitukselle, uutta suuttumusta väestön keskuuteen. Kapina on kasvanut tavattomasti meidän nähtemme joidenkin kymmenen kuukauden aikana, eikä se ole mitään mielikuvitusta, ei mikään hyväntahtoinen toivomus, vaan suoranainen ja ehdoton joukko-taistelujen tosiasiaista johtuva johtopäätös, että kapina nousee piakkoin uudelle, korkeammalle asteelle, jolloin kansanjoukkojen avuksi tulee vallankumouksellisten taisteluosastoja tai kapinallisia sotaväen joukko-osastoja, jolloin nämä osastot auttavat joukkoja hankkimaan aseita, jolloin ne tuovat mitä voimakkainta horjuntaa „tsaarin” (toistaiseksi tsaarin, muttei lähimainkaan enää täydellisesti tsaarin)

* — pitkälti. *Toim.*

sotaväen riveihin, jolloin kapina johtaa vakavaan *voittoon*, josta tsarismi ei enää pysty selviytymään.

Tsaarin sotaväki pääsi Moskovassa voitolle työläisistä. Mutta tämä voitto ei tehnyt voitettuja voimattomiksi, vaan vieläkin tiukemmin liitti heidät yhteen, teki vihan entistä syvemmäksi, saattoi heidät lähemmäksi vakavan taistelun käytännöllisiä tehtäviä. Tämä voitto kuuluu niihin, jotka eivät voi olla aiheuttamatta horjuntaa voittajien riveissä. Sotaväki alkaa vasta nyt tulla tietämään ja tietämään myös omasta kokemuksestaan eikä ainoastaan lakien nojalla, että sitä mobilisoidaan nyt kokonaan ja yksinomaan taisteluun „sisäistä vihollista” vastaan. Sota Japania vastaan on päättynyt. Mutta mobilisointi jatkuu, mobilisointi *vallankumousta vastaan*. Meitä *tuollainen* mobilisointi ei kauhistuta, me emme pelkää tervehtiä sitä, sillä mitä enemmän tulee olemaan sellaisia sotamiehiä, jotka on kutsuttu käymään järjestelmällistä taistelua kansaa vastaan, sitä nopeammin tulee edistymään näiden sotamiesten poliittinen ja vallankumouksellinen kasvatus. Mobilisoimalla yhä uusia sotaväenosastoja sotimaan vallankumousta vastaan tsarismi lykkää tuonemmaksi loppuratkaisua, mutta tuo lykkäys on edullisinta meille, sillä tässä pitkällisessä, sissisodassa proletaarit oppivat sotimaan, mutta sotaväki joutuu kiertämättä mukaan poliittiseen elämään, ja tämän elämän kutsu, nuoren Venäjän taistelukutsu tunkeutuu jopa tiukasti suljettuihin kasarmeihinkin, se herättää tietämättömimmät, takapajuisimmat ja poljetuimmat.

Kapinanleimahdus on vielä kerran tukahdutettu. Vielä kerran: eläköön kapina!

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*